

Revista Moldovenească de Drept Internațional și Relații Internaționale /
Moldavian Journal of International Law and International Relations /
Молдавский журнал международного права и международных отношений

ACCES DESCHIS

2026, Issue 2 Volume 22, Pages 187-194.

ISSN 1857-1999 EISSN 2345-1963

Submitted: 30.04.2026 | Reviewed 12.05.2026 | Accepted: 20.05.2026 | Published: 01.06.2026

<https://doi.org/10.61753/1857-1999/2345-1963/2026.22-2.13>

**TRIBUNA TÎNĂRULUI CERCETĂTOR
THE TRIBUNE OF YOUNG SCIENTISTS
ТРИБУНА МОЛОДЫХ УЧЕНЫХ**

EVOLUȚIA FRANCOFONIEI PE SCENA INTERNAȚIONALĂ

THE EVOLUTION OF FRANCOFONIE ON THE INTERNATIONAL STAGE

ЭВОЛЮЦИЯ ФРАНКОФОНИИ НА МЕЖДУНАРОДНОЙ АРЕНЕ

TALCHIU-CHIRIȚA Adela* / TALCHIU-CHIRIȚA Adela / ТАЛКИУ-КИРИЦЭ Адела

<https://orcid.org/0009-0004-4218-8475>

ABSTRACT:

THE EVOLUTION OF FRANCOFONIE ON THE INTERNATIONAL STAGE

Francophonie is a global concept bringing together actors and entities that share the French language and common values of solidarity, equality and international cooperation. Over the decades, Francophonie has evolved from a post-colonial movement into a global actor promoting multilateralism, active solidarity and respect for rights and freedoms. The Agence Universitaire de la Francophonie (AUF) focuses on education and research, creating a space for exchanges between policy-makers and scientific experts, while the International Organization of the Francophonie (OIF)'s mission includes supporting sustainable development and cooperation between states. La Francophonie is actively involved in tackling global issues such as pandemics, migration, climate change, peace, cyber security and regional crises. Despite the diversity and challenges it faces, La Francophonie offers a model of cooperation based on solidarity, contributing to a balanced and equitable international system.

Keywords: Francophonie, international relations, francophone scientific diplomacy, international actor, manifesto.

JEL Classification: F50; K33

Universal Decimal Classification: 341.29.009(100); 32.009(100); 061.2(100); 327.009; 339.9

<https://doi.org/10.61753/1857-1999/2345-1963/2026.22-2.13>

REZUMAT:

EVOLUȚIA FRANCOFONIEI PE SCENA INTERNAȚIONALĂ

Francofonia reprezintă un concept global ce reunește actori și entități care au în comun limba franceză și valori comune de solidaritate, egalitate și cooperare internațională. De-a lungul decadelor, Francofonia a

* **TALCHIU-CHIRIȚA Adela** - Studentă-doctorandă, Universitatea de Studii Politice și Economice Europene "Constantin Stere" (Chisinau, Republica Moldova). / **TALCHIU-CHIRIȚA Adela** - PhD student, University of European political and Economic Studies "Constantin Stere" (Chisinau, Republic of Moldova). / **ТАЛКИУ-КИРИЦЭ Адела** - Аспирантка, Университет европейских политических и экономических исследований "Константин Стере" (Кишинев, Республика Молдова). **E-mail:** adelachirita@yahoo.fr ; <https://orcid.org/0009-0004-4218-8475>

evoluat dintr-o mișcare postcolonială într-un actor global care promovează multilateralismul, solidaritatea activă și respectul drepturilor și libertăților fundamentale. Agenția Universitară a Francofoniei (AUF) se concentrează pe educație și cercetare, creând un spațiu de dialog între decidenții politici și experții științifici, în timp ce misiunea Organizației Internaționale a Francofoniei (OIF) include susținerea dezvoltării durabile și cooperarea între state. Francofonia intervine activ în rezolvarea problemelor globale, precum pandemia, migrația, schimbările climatice, pacea, securitatea cibernetică și crizele regionale. În ciuda diversității și provocărilor cu care se confruntă, Francofonia oferă un model de cooperare care are la bază solidaritatea, contribuind la un sistem internațional echilibrat și echitabil.

Cuvinte-cheie: Francofonie, relații internaționale, diplomație științifică francofonă, actor internațional, manifest.

JEL Classification: F50; K33

CZU: 341.29.009(100); 32.009(100); 061.2(100); 327.009; 339.9

<https://doi.org/10.61753/1857-1999/2345-1963/2026.22-2.13>

РЕЗЮМЕ:

ЭВОЛЮЦИЯ ФРАНКОФОНИИ НА МЕЖДУНАРОДНОЙ АРЕНЕ

Франкофония - это глобальная концепция, объединяющая участников и организации, которые разделяют французский язык и общие ценности солидарности, равенства и международного сотрудничества. За десятилетия своего существования Франкофония превратилась из постколониального движения в глобального игрока, продвигающего многосторонность, активную солидарность и уважение прав и свобод. Университетское агентство франкофонии (AUF) занимается образованием и исследованиями, создавая пространство для обмена мнениями между политическими деятелями и научными экспертами, а миссия Международная организация франкоязычных стран (OIF) заключается в поддержке устойчивого развития и межгосударственного сотрудничества. Франкофония активно участвует в решении глобальных проблем, таких как пандемии, миграция, изменение климата, мир, кибербезопасность и региональные кризисы. Несмотря на разнообразие и вызовы, с которыми она сталкивается, Франкофония предлагает модель солидарного сотрудничества, способствующего созданию сбалансированной и справедливой международной системы.

Ключевые слова: Франкофония, международные отношения, франкофонная научная дипломатия, международный актер, манифест.

JEL Classification: F50; K33

УДК: 341.29.009(100); 32.009(100); 061.2(100); 327.009; 339.9

<https://doi.org/10.61753/1857-1999/2345-1963/2026.22-2.13>

Introducere

Francofonia nu poate fi redusă la simpla utilizare a limbii franceze, ci trebuie înțeleasă ca un spațiu multidimensional de cooperare internațională. Aceasta reunește state și comunități care împărtășesc nu doar o limbă comună, ci și un set de valori precum solidaritatea, diversitatea culturală și angajamentul față de multilateralism. Atât Organizația Internațională a Francofoniei (OIF), cât și ceilalți operatori ai Francofoniei, precum Agenția universitară a Francofoniei (AUF) și alte asociații și Conferințe francofone, joacă un rol esențial în promovarea acestor principii pe scena internațională.

În contextul transformărilor sistemului internațional, caracterizat prin multiplicarea actorilor și diversitatea instrumentelor de influență, Francofonia își revendică un rol specific. Cu toate acestea, statutul său de actor internațional ridică întrebări legitime privind natura și limitele influenței sale.

Articolul de față își propune să analizeze poziționarea Francofoniei pe scena internațională, accentul fiind plasat nu doar pe funcțiile sale declarative, ci și pe capacitatea reală de a influența procesele globale.

În studierea obiectului propus în acest articol, s-a recurs, în primul rând, la **abordarea istorică**, analizând evenimentele și procesele istorice pentru a înțelege evoluția relațiilor internaționale în general, precum și a Francofoniei și a diplomației științifice, în particular. De asemenea, **metodă**

calitativă, a permis înțelegerea intervenției actorilor francofoniei, că răspuns la problemele globale. **Abordarea teoretică** a permis înțelegerea poziționării Francofoniei pe scena internațională, în funcție de diferitele teorii ale relațiilor internaționale. Nu în ultimul rând, **metodă normativă**, prin studierea diverselor acte ale Summit-urilor sau propuneri de texte ale operatorilor Francofoniei, a contribuit la o analiză mai fină a consecințelor asupra capacității de intervenție a acestora.

Fundamentarea Francofoniei

Francofonia a evoluat semnificativ de la originile sale asociate expansiunii coloniale către o formă de cooperare internațională. Conceptul utilizat inițial într-un sens demografic și lingvistic, a fost ulterior reconfigurat într-un proiect politic și cultural. Termenul “francofonie” a fost utilizat pentru prima dată de către geograful francez Onésime Reclus (1837 – 1916), dar, de fapt, geograful definește termenul de “francofon” și nu cel de “francofonie”. Sunt francofoni “toți cei care sunt sau par a fi destinați să rămână sau să devină participanți ai limbii noastre”.¹ Astfel, “francofonia regroupează vorbitorii de limba franceză, care sunt numeroși în întreaga lume”².

O adevărată dezvoltare a Francofoniei ca mișcare asociativă poate fi remarcată în anii 1960, odată cu independența fostelor colonii. Datorită “părinților fondatori”³: Lepold Sedar Senghor (Președintele Senegalului), Hamani Diori (Președintele Nigerului), Habib Bourguiba (Președintele Republicii tunisiene) și Norodom Sihanouk (Regele Cambodgiei), francofonia renaște mi se axează pe construirea unor noi comunități culturale și de solidaritate.

După cel de-al Doilea Război Mondial, se consolidează și se formează structuri asociative, precum Asociația internațională a jurnaliștilor de limbă franceză (AIJLF) în 1950, Asociația universităților parțial sau integral de limbă franceză (AUPELF) în 1961, astăzi cunoscută ca Agenția universitară a Francofoniei (AUF), Consiliul internațional de limbă franceză (CILF) în 1967 și în același an, Asociația internațională a parlamentarilor de limbă franceză (AIPLF).

Emergența Francofoniei instituționalizate în a doua jumătate a secolului XX reflectă dorința statelor francofone de a construi un spațiu de solidaritate alternativ bazat pe valori comune. Crearea Agenției de cooperare culturală și tehnică (ACCT) ca structură interguvernamentală, în 1970, ulterior transformată în Organizația internațională a Francofoniei (OIF), marchează momentul în care Francofonia dobândește o dimensiune politică explicită.

Astfel “Francofonia interguvernamentală dobânda o existență și dispunea de un instrument de acțiune”⁴. Această instituție a fost creată pentru a promova cooperarea între statele care vorbesc limba franceză și pentru a sprijini dezvoltarea economică și socială a statelor francofone. De-a lungul decadelor, OIF s-a extins dincolo de granițele francofoniei „tradiționale” (Europa, Canada, Africa), incluzând noi membri din Asia, Oceania și Caraibe, precum și Europa centrală și orientală.

În prezent, Francofonia reunește un număr semnificativ de state cu niveluri diferite de dezvoltare, ceea ce îi conferă atât diversitate, cât și vulnerabilitate.

Dacă în anii ‘60 – ‘80, misiunea principală a OIF era de a promova limba franceză și de a contribui la cooperarea internațională, această misiune a evoluat considerabil, astăzi fiind de a sprijini dezvoltarea și consolidarea unei lumi mai echitabile. Prin organizarea de summituri și conferințe între statele membre, OIF caută să stimuleze un dialog deschis pe teme de actualitate, precum cele economice, politice și sociale, în scopul de a aborda soluții la provocările globale. Drept urmare, obiectivele OIF includ “promovarea limbii franceze și a diversității culturale și lingvistice, apărarea păcii, a democrației și a drepturilor omului, sprijinirea educației, a formării, a învățământului superior și a cercetării, dezvoltarea cooperării economice pentru dezvoltarea durabilă”⁵.

¹ Reclus (Onésime), France, Algérie et colonies, Paris, Hachette, 1883, p.422.

² Trang Phan – Michel Guillou, Francophonie et mondialisation, Paris, Belin, p.13.

³ Trang Phan – Michel Guillou, Francophonie et mondialisation, Paris, Belin, p.14

⁴ Guillou (Michel), « La troisième francophonie : un espace culturel mondialisé », La Revue mondiale des Mondes Francophones, no.1, Automne-hiver 2010, p.11-35.

⁵ <https://www.francophonie.org/la-francophonie-en-bref-754>, 30.03.2025.

Principala misiune a AUF este “de a acționa pentru o francofonie universitară angajată în dezvoltare, în respectul diversității culturilor și a limbilor. AUF acționează pentru o francofonie universitară angajată în dezvoltarea economică, socială și culturală a societăților. AUF încurajează solidaritatea între instituțiile de învățământ superior și de cercetare pentru a contribui la transformarea în mod concret a sistemului universitar. Prezentă pe cele 5 continente, în peste 120 de țări, AUF regroupează astăzi peste 1000 de instituții de învățământ superior și de cercetare. Cu o vastă rețea de reprezentanțe și echipe în peste 60 de țări, cele zece direcții regionale coordonează activitățile sale pe teren în Africa Centrală și Marile Lacuri, Africa de Vest, America, Asia-Pacific, Caraibe, Europa Centrală și de Est, Europa și Orientul Mijlociu, Franța și Canada;”¹

AUF favorizează “solidaritatea între instituțiile de învățământ superior și de cercetare, precum și colaborarea cu numeroși parteneri: întreprinderi private și fundații, state și guverne, agenții naționale de ajutor pentru dezvoltare, organizații internaționale, organizații neguvernamentale și asociații universitare, științifice și culturale”. Obiectivele sale în promovarea francofoniei științifice ca concept federator, se structurează în jurul următoarelor priorități: transformare digitală și guvernanta universitară, angajabilitate și antreprenariat, rețele și cooperare internațională, formarea cadrelor didactice și inovarea educațională, precum și cercetare și dezvoltare;²

Francofonia ca actor al relațiilor internaționale

Pentru o perioadă lungă de timp, “relațiile internaționale” erau definite ca relații interstatale, “un ansamblu de legături, de rapoarte și de contacte care se stabilesc între State și fac parte din politica lor externă”³. Odată cu evoluția studiilor relațiilor internaționale, se trece la o nouă definiție a actorilor teoriei relațiilor internaționale. Astăzi, abordarea realistă a relațiilor internaționale este depășită, făcând loc și altor actori neguvernamentali (ONG-uri, asociații internaționale, societăți multinaționale, media, populații, etc.). Astfel, Statele nu mai sunt singurii actori pe scena internațională. Dacă, în abordarea realistă, cu actori statali, relațiile militare, diplomatice și strategice sunt privilegiate, noi dimensiuni ale rapoartelor dintre actori sunt abordate, precum progresul tehnic, educația, cultura, inteligența artificială, mediul și altele. Dicționarul relațiilor internaționale definește actorul relațiilor internaționale ca “*orice entitate ale cărei acțiuni transfrontaliere afectează distribuirea resurselor și definirea valorilor la scară planetară*”⁴ “*Sunt actori ai relațiilor internaționale cei (persoane fizice și morale) care participă activ la activități pe scena internațională și exercită o influență asupra evoluției relațiilor internaționale.*”⁵

În acest context, în cadrul Summit-urilor Francofoniei, se adoptă un cadru strategic pentru consolidarea rolului Francofoniei pe scena internațională, pentru afirmarea Francofoniei ca actor al relațiilor internaționale, dar și pentru consolidarea vizibilității acesteia. De-a lungul anilor, conform declarațiilor Summit-urilor, s-a confirmat rolul și poziționarea Francofoniei în probleme de interes global precum dezvoltarea durabilă, egalitatea de gen, inteligența artificială, diplomația științifică și altele. Francofonia devine din ce în ce mai cunoscută, atât în statele unde limba franceza este limbă oficială, cât și în statele în care influența francofonă este mai redusă, dar prezentă ca o opțiune.

Drept urmare, evoluția teoretică a relațiilor internaționale a permis extinderea conceptului ca actor dincolo de stat. În acest cadru, Francofonia poate fi interpretată ca un actor hibrid, situat între organizație interguvernamentală și rețea transnațională.

Cu toate acestea, statutul său de actor global trebuie analizat critic. Influența Francofoniei nu derivă din capacitatea de constrângere, ci din utilizarea instrumentelor de soft power. Aceasta promovează norme, valori și practici, dar depinde în mare măsură de voința statelor membre pentru implementarea acestora.

¹ <https://www.auf.org/a-propos/qui-nous-sommes/> 30.03.2025.

² <https://www.auf.org/a-propos/que-faisons-nous/> 30.03.2025.

³ Braillard (Philippe) et Djalili (Mohammad-Reza), Les relations internationales, Paris, PUF, 2006, p.3.

⁴ Smouts (Marie-Claude) et al., Dictionnaire des relations internationales. Approches, concepts, doctrines, op.cit, p.01.

⁵ Nguyen Khan Toan, La francophonie comme acteur des relations internationales contemporaines : enjeux et perspectives (1986-2010), Lyon : Université Jean Moulin (Lyon 3), thèse de doctorat soutenue le 26 septembre 2012, p.28.

Prin urmare, Francofonia poate fi considerată un actor normativ, a cărui eficiență se manifestă mai ales în plan simbolic și discursiv, decât în cel decizional.

Dimensiunea diplomatică a Francofoniei

Francofonia contribuie la consolidarea dialogului multilateral, oferind un cadru de cooperare între state cu interese diverse. Prin intermediul OIF, aceasta facilitează schimbul de poziții și coordonarea în anumite dosare internaționale. Deși nu are autoritatea Consiliului de Securitate al Națiunilor Unite sau al Uniunii Europene, OIF reunește statele membre într-un spațiu diplomatic, în care se pot exprima opinii comune și se pot adopta acțiuni de sprijinire a păcii și a securității globale.

Totuși, rolul său diplomatic trebuie nuanțat. Lipsa unor mecanisme coercitive limitează capacitatea Francofoniei de a influența direct evoluția conflictelor sau a deciziilor strategice. În schimb, contribuția sa se regăsește în mediere, promovarea dialogului și sprijinirea proceselor de reconciliere. Această formă de acțiune reflectă o diplomatie de tip soft, orientată către consens și legitimitate, mai degrabă decât spre impunere.

În prezent, un rol important de actor diplomatic este asumat și de Agenția Universitară a Francofoniei, operatorul direct al Francofoniei pentru învățământul superior și cercetare în cadrul Summit-ului Francofoniei. Aceasta are responsabilitatea de a implementa rezoluțiile și deciziile adoptate la nivelul summit-ului în domeniul său de competență. Astăzi, AUF reprezintă una dintre cele mai extinse rețele de instituții de învățământ superior și cercetare la nivel global.

În contextul unor provocări globale tot mai complexe, decidenții politici resimt nevoia tot mai acută de a se baza pe expertiza cercetătorilor și a comunității științifice. Ca răspuns, AUF a inițiat un cadru de dialog între mediul politic și cel academic, organizând anual Săptămâna Mondială a Francofoniei Științifice (SMFS). Acest forum internațional, centrat pe conceptul de „francofonie științifică”, reunește cercetători, experți și decidenți politici din întreaga lume. În cadrul său are loc și Conferința Miniștrilor Educației.

Prima SMFS a avut loc în 2021, la București, România. Un an mai târziu, în cadrul celei de-a doua SMFS și a Conferinței de Miniștri de la Cairo (Egipt), cu participarea a aproape 40 de miniștri, a fost adoptat **Manifestul pentru Diplomația științifică**, „*diplomația științifică francofonă (DSF) fiind definită ca un forum pentru schimburi, cooperare, promovare și solidaritate activă a Francofoniei științifice*”¹. Se poate considera că AUF și-a consolidat rolul său de advocacy pe arena internațională, susținând un dialog continuu cu decidenții politici cu privire la problemele globale și în căutarea de soluții pentru dezvoltarea spațiului francofon cu ajutorul științei, a tehnologiei și a inovației.

Conceptul de diplomatie științifică francofonă reflectă o tendință emergentă de integrare a expertizei academice în procesul decizional. Inițiative precum Săptămâna Mondială a Francofoniei Științifice evidențiază această orientare. Cu toate acestea, impactul acestor demersuri depinde de capacitatea de a transforma dialogul academic în politici concrete, ceea ce rămâne o provocare.

Intervenția Francofoniei în problemele globale

Implicarea Francofoniei în gestionarea provocărilor globale trebuie analizată dincolo de discursul instituțional, în termenii eficienței și ai impactului real. Deși organizațiile sale, în special OIF și AUF, promovează activ agende internaționale precum dezvoltarea durabilă, pacea, migrația și securitatea sau combaterea schimbărilor climatice, capacitatea lor de acțiune rămâne în mare parte indirectă, mediată prin cooperare, expertiză și influență normativă. Atât OIF, cât și AUF sunt active în promovarea unor politici globale de protecție a mediului și susțin implementarea Acordului de la Paris privind schimbările climatice, dar și în promovarea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă (ODD) ale Organizației Națiunilor Unite (ONU) prin intermediul diplomației și a științei, sprijinind inițiative și activități ce contribuie la respectarea și implementarea acestora.

De asemenea, Francofonia este un susținător al drepturilor omului, având în vedere că multe dintre țările sale membre se află în regiunile lumii unde protecția drepturilor fundamentale ale

¹ <https://www.auf.org/nouvelles/actualites/le-manifeste-pour-une-diplomatie-scientifique-francophone-est-disponible/> 30.03.2025

omului nu este garantată. În acest sens, OIF promovează instrumente juridice și inițiative pentru protecția drepturilor omului, în special în regiunile unde sunt frecvent încălcate.

AUF intervine ca un interlocutor privilegiat în promovarea egalității de șanse în abordarea incluzivă pentru o educație echitabilă și transformatoare. În plus, trebuie menționată implicarea AUF în identificarea unor soluții pentru probleme globale precum pandemia COVID-19. Capacitatea de intervenție a AUF, cu o prezență de proximitate este lăudabilă în cazul seismului din Caraibe, a crizei din Liban sau a războiului din Ucraina. Astfel, AUF, propune un răspuns imediat în situații de criză prin lansarea apelurilor la proiecte pentru gestionarea migranților, a situației epidemice sau prin formularea unor planuri speciale de redresare demonstrând solidaritate cu comunitatea francofonă.

Totuși, Francofonia în sensul larg, funcționează mai degrabă ca un catalizator al dialogului și al schimbului de bune practici decât ca un actor capabil să impună soluții. Această limitare nu diminuează însă relevanța sa, ci redefinește natura influenței sale, plasând-o în sfera diplomației soft și a construcției consensului internațional.

Dimensiunea culturală și educațională

Promovarea limbii franceze și a diversității culturale rămâne un obiectiv central. Francofonia contribuie la consolidarea identităților culturale și la facilitarea dialogului intercultural. Prin festivaluri, schimburi culturale și sprijinirea producției media, Francofonia ajută la consolidarea identităților culturale și la crearea unui spațiu de dialog și apreciere reciprocă între popoarele francofone.

În același timp, Francofonia este deschisă către alte arii lingvistice, promovând multilingvismul și multiculturalismul. După cum afirmă Rectorul AUF, în cadrul Conferinței 2025 a Observatorului francofon pentru dezvoltarea inclusivă prin gen (OFDIG), Francofonia nu poate fi studiată dacă este scoasă din contextul multilingvismului global. Astfel, un loc aparte în cadrul Francofoniei le revine identităților naționale și culturale, promovându-le în cadrul forumurilor francofone internaționale.

În domeniul educației, programele de mobilitate academică și cooperare universitară joacă un rol important în formarea capitalului uman. Fie în cadrul proiectelor de cercetare sau al consorțiilor internaționale, AUF oferă burse de studiu pentru tinerii francofoni și promovează mobilitatea academică între universitățile francofone din întreaga lume. Această mobilitate contribuie la dezvoltarea capitalului uman și la consolidarea relațiilor dintre statele membre.

Cu toate acestea, competiția globală, în special dominanța limbii engleze, reprezintă o provocare majoră pentru relevanța pe termen lung a Francofoniei.

Provocări, limite și perspective

Diversitatea statelor membre generează dificultăți în coordonarea acțiunilor. Diferențele economice și politice influențează capacitatea de implementare a politicilor comune. Păstrarea și promovarea limbii franceze în fața globalizării, unde limba engleză domină tot mai mult în afacerile internaționale reprezintă o altă provocare majoră. În plus, Francofonia se confruntă cu riscul de a rămâne predominant un actor simbolic, dacă nu reușește să își consolideze instrumentele de acțiune. Aceste provocări nu anulează relevanța sa, dar subliniază necesitatea unei adaptări continue.

Pe măsură ce globalizarea continuă să transforme relațiile internaționale, Francofonia are șansa de a se consolida ca un actor al diplomației științifice, al diversității culturale, al solidarității economice și al promovării dezvoltării durabile și a păcii. Francofonia reprezintă o alternativă la dominația marilor puteri și un model de cooperare bazat pe solidaritate și respect pentru diversitate. În ciuda tuturor provocărilor cu care se confruntă, Francofonia poate deveni un cadru de dialog constant.

În fața problemelor globale, conjugarea eforturilor comune ale tuturor actorilor Francofoniei pentru cooperarea internațională este mai relevantă ca niciodată. Prin intermediul programelor și institutelor francofone, atât AUF, cât și OIF își propun studiarea și identificarea soluțiilor pentru problemele globale, prin atragerea unui public tânăr prin mobilități și activități științifice și culturale, cât și prin susținerea și promovarea unui învățământ de calitate.

Concluzie

Francofonia reprezintă un model distinct de cooperare internațională, bazat pe valori comune și pe promovarea dialogului. Prin diplomatie, educație și cultură, precum și prin promovarea diversității, Francofonia contribuie la construirea unui sistem internațional mai echitabil și mai echilibrat. Evoluția sa reflectă transformările sistemului internațional și emergența unor forme alternative de influență.

Deși limitată în ceea ce privește puterea coercitivă, Francofonia își menține relevanța prin capacitatea de a genera consens și de a promova norme internaționale. Provocările sunt reale, dar perspectivele viitoare oferă numeroase oportunități pentru consolidarea cooperării internaționale și promovarea unei lumi mai solidare și inclusive. Viitorul său depinde de abilitatea de a transforma capitalul simbolic în impact concret.

În acest sens, Francofonia nu trebuie evaluată exclusiv prin prisma eficienței imediate, ci și ca un spațiu de construcție a unei ordini internaționale mai echilibrate și incluzive. Prin angajamentul și acțiunile sale, Francofonia continuă să se afirme ca actor indispensabil pe scena mondială.

Bibliografie:

1. Agence universitaire de la Francophonie – AUF, *Livre blanc de la Francophonie Scientifique, Consultation mondiale – AUF*, Bucarest, 2021
2. Agence universitaire de la Francophonie, *Stratégie 2021-2025*
3. Braillard (Philippe) et Djalili (Mohammad-Reza), *Les relations internationales*, Paris, PUF, 2006
4. Calvet, L.-J., 1996, “ Francophonie et géopolitique ”, dans de Robillard, D. et Bénéamino, M. (sous la dir.), *Le français dans l’espace francophone*, Tome 1, Paris, Champion, p.483-495
5. Déniat (Xavier), *La Francophonie*, Paris, PUFF, coll « Que sais-je ? », 2001
6. Guillou (Michel), *Francophonie-puissance. L’équilibre multipolaire*, Paris, Ellipses, 2005
7. Guillou (Michel), *La Francophonie, nouvel enjeu mondial*, Paris, Hatier, 1993
8. Guillou (Michel), « *La troisième francophonie : un espace culturel mondialisé* », *La Revue mondiale des Mondes Francophones*, no.1, Automne-hiver 2010
9. Massie, J. & Morin, D. (2011), *Francophonie et opérations de paix. Vers une appropriation géoculturelle. Études internationales*, <https://doi.org/10.7202/1006220ar>
10. Moïse Claudine. La francophonie, d’un discours à l’autre...pour quel aménagement ? Boudreau A., Dubois L., Maurais J. et G. McConnell. L’écologie des langues, The ecology of Languages, L’Harmattan, pp.155-171, 2003. (hal-02508846)
11. Nguyen Khan Toan, *La francophonie comme acteur des relations internationales contemporaines : enjeux et perspectives (1986-2010)*, Lyon : Université Jean Moulin (Lyon 3), thèse de doctorat soutenue le 26 septembre 2012.
12. Phan (Trang) – Guillou (Michel), *Francophonie et mondialisation. Histoires et institutions des origines à nos jours*, Paris, Belin, 2011
13. Reclus (Onésime), *France, Algérie et colonies*, Paris, Hachette, 1883
14. Smouts (Marie-Claude) et al., *Dictionnaire des relations internationales. Approches, concepts, doctrines*, op.cit.
15. Trang Phan – Michel Guillou, *Francophonie et mondialisation*, Paris, Belin, 2012:
16. Wolton, Dominique, *Demain la Francophonie*. Paris, Éditions Flammarion, 2006

Documente de referință ale Francofoniei

- Actes des Conférences ministérielles de la Francophonie
- Cadre stratégique décennal de la Francophonie (2010)
- Charte de Hanoi (1997)
- Déclaration de Bamako (2000)
- Déclaration de Beyrouth (2002)
- Manifeste pour la diplomatie scientifique, 2022

Resurse web/ Sitografie

- Agence universitaire de la Francophonie - <https://www.auf.org/a-propos/>
- Organizatia internationala a Francofoniei - <https://www.francophonie.org/>

Copyright©TALCHIU-CHIRITA Adela, 2026.

Contacts/Contacte/ Контакты:

TALCHIU-CHIRITA Adela.

Studentă-doctorandă, Universitatea de Studii Politice
și Economice Europene “Constantin Stere”,
MD-2004, str. Bulevardul Stefan cel Mare și Sfânt 200,
Chisinau, Republica Moldova.

E-mail: adelachirita@yahoo.fr

<https://orcid.org/0009-0004-4218-8475>

<https://doi.org/10.61753/1857-1999/2345-1963/2026.22-2.13>